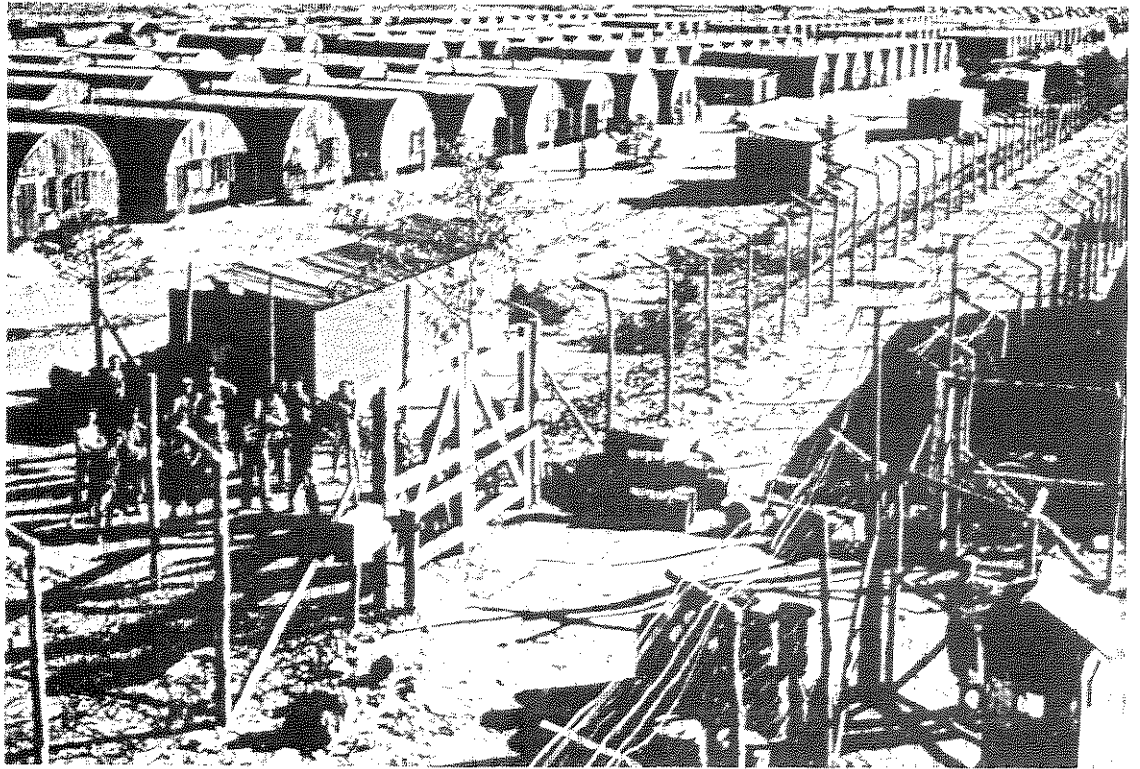

מחנות המעפילים בקפריסין – ספירת מלאי עתונאית

מוסיה ליפמן

מחנות קפריסין, 1946-1949

מחנות גירוש של מעפילים באי השכן, קפריסין. מכאן ואילך הועברו נוסעי כל ספינות המעפילים שנתפסו (למעט "אקסודוס" שנשלחה לאירופה) למחנות קפריסין. אולם המעפילים לא נרתעו מפני המכשולים החדשים שהוצבו בדרכם לארץ. הם העפילו ביוזעין שהם מיועדים לגירוש, ושכך הם נוטלים חלק במאבק על עלייה חופשית והקמת המדינה היהודית בארץ ישראל.

רוב המעפילים היו צעירים, מאורגנים בתנועות נוער ובקיבוצי הכשרה, אשר הוקמו מחדש אחרי השואה על אדמת אירופה המשוחררת. לרובם היה מניע ציוני – הם היו עדים לאסון הלאומי שפקד את יהדות אירופה במקביל לתחושת האובדן האישית של יקיריהם. מסקנתם ומשאת נפשם: נטישת אדמת אירופה ועלייה לארץ ישראל.

בתנאים הארעיים של הנודדים ברכי הבריחה וההעפלה היו

עם תום מלחמת העולם השנייה התרכזו במרכז אירופה מאות אלפי שרידי השואה. שאיפתם הנכספת היתה להגיע לארץ ישראל, אותה ראו כמולדתם. זרם אדיר של מעפילים חתר לחופי הארץ, אבל שעריה היו נעולים. שר החוץ הבריטי, ארנסט בוויין, הצהיר על המשך מדיניותו "הספר הלבן", שפירושה הגבלות על רכישת קרקעות והגבלה על העלייה, וממשלתו נקטה את כל האמצעים לבלימת זרם העלייה הבלתי ליגלית לחופי הארץ. מספר קטן של ספינות הצליח להערים על הבריטים, אך רובן נלכדו בקירובת חופי הארץ, ומעפיליהן נעצרו. עד קיץ 1946 הובאו המעפילים שנלכדו לחיפה ומשם הועברו למחנות מעצר, בעיקר למחנה עתלית. באוגוסט 1946 היו המחנות מלאים ובמקביל גבר זרם המעפילים. ממשלת בריטניה החליטה על צעדים חדשים לבלימת גל המעפילים: ב-12 באוגוסט 1946 הודיעו הבריטים על הקמת

הרוב המכריע של העתונים הופיע במסגרת התנועות אשר ניהלו את סדרי החיים של המעפילים. מעטים ביחס היו עתוני מזכריות המחנות ומוסדותיהם. היתה זאת עתונות "מגויסת" כמו רוב העתונים בארץ באותה תקופה. שמות העתונים היו ברובם בעברית, אם כי השפות שבהם נכתבו היו בעיקר יידיש, עברית, פולנית, הונגרית ורומנית. השמות, בחלקם הגדול, ייצגו את שאיפת המעפילים לעלות לארץ, או תיארו את מעמדם ומצבם "בדרך לארץ ישראל". ביניהם: בגירוש, בהעפלה, בטרם, במדבר, במעצר, בנתיב הפרות, גדר תיל, הדרכים המובילות ציונה, למולדת, למרות הכל.

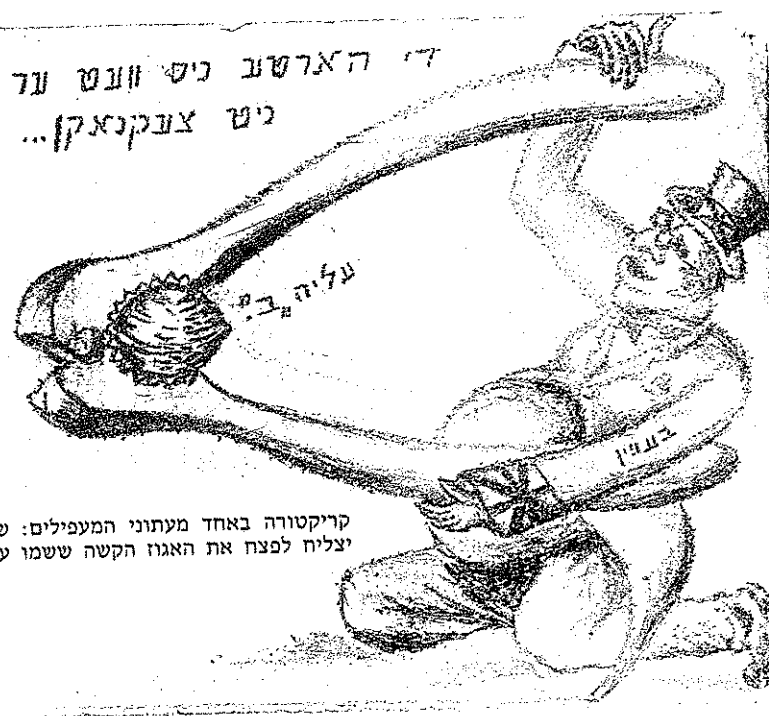
המידע על העתונים השונים הוא, לעיתים קרובות, חלקי בלבד, ונעשה מאמץ להביא פרטים רבים ככל האפשר, לא פעם תוך הסקת מסקנות של "דבר מתוך דבר".

את העתונים איירו מעפילים יודע-צייר, ובהם כאלה שהפכו לציירים ומאיירים נודעים בישראל, ביניהם שרגא וייל, משה ברנשטיין ושמואל כץ. האיורים לא היו חתומים, כך שקשה כיום לזהות את יוצריהם.

גיליונות עתונים אלה נמצאים במספר ארכיונים וספריות בארץ. אוסף כמעט מלא, חלקו במצב גרוע, שמור במכון לבון בתל אביב, ועליו מסתמכת הרשימה המובאת בהמשך. אין כמעט ספק שמצויים עתונים נוספים, שלא הגיעו למכון ונשמח לקבל פרטים עליהם. מקצת העתונים נמצאים במכון רק בחלקם, לעתים ללא שמם, והם מופיעים במדור "ללא כותרת".

התנועות החלוציות ותנועות הנוער לא רק מסגרות פוליטיות וחינוכיות, אלא גם תחליף לחיי המשפחה והקהילה כפי שהיו לפני המלחמה. הן דאגו למחסורם של חבריהן גם במחנות וייצגו אותם כלפי חוץ. עובדה היא שכל מוסדות המחנות בקפריסין פעלו לפי מפתח תנועתי-מפלגתי. במרכז המבנה התנועתי עמדו גרעיני הקיבוצים; גם מי שלא היה חבר בהם היה צריך להתחשב בסידורים הנקבעים על ידם. לכל תנועה היה ייחוד, אבל כולן השתדלו ליצור זיקה למפעל ההתיישבות בארץ. גם השליחים, רובם מהתנועות הקיבוציות, תרמו להכשרת מעפילים לקראת עלייתם והשתלבותם במפעל ההתיישבות. אפילו עלון חד-פעמי של בית"ר נקרא "צוריק צום בארץ" (בחזרה לקרקע). המעפילים הדגישו אירועים וסמלים חדשים הקשורים עם השואה, כמו מרד הגיטאות, מרדכי אנילביץ', מרד גיטו וארשה ואחרים. הם פיתחו פעולה תרבותית ענפה אשר איפיינה את חיי החברה במחנות: חוגי תיאטרון, אמנות, לימודים כלליים, לימודי עברית, מקהלה, תזמורות וכמוכן עלונים, עתונים בשכפול, עתוני קיר ופירסומים חד פעמיים רבים.

בסך הכל כלאו הבריטים במחנות קפריסין 52,000 מעפילים, שהוציאו במשך תקופה של כשנתיים וחצי (אוגוסט 1946-פברואר 1949) עשרות עתונים. רובם הופיעו ב-1947 ובמחצית הראשונה של 1948. עם ההכנות לחיסול המחנות הפסיקו רוב העתונים את הופעתם. העתון האחרון ששרד היה "שורות" של "שורות המגינים" של ה"הגנה", שהמשיך בהופעתו עד סגירת המחנות על ידי הבריטים בתחילת 1949.

קריקטורה באחד מעתוני המעפילים: שר החוץ הבריטי ארנסט בוויין לא יצליח לפצח את האגוז הקשה ששמו עלייה ב'

א. רשימת העתונים

1. אגרת לחבר

- שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: קיבוצי עלייה של הקיבוץ המאוחד בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עתון בשיכפול — עתון קיר
 2. מכון לבון VI 23, תיק 261, דפים בודדים
 3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות
 4. ליד הכותרת, הערה: "לתלות על הקיר"

2. אגרת לחברים

- שפה: עברית
 הופיע: תש"ח
 אופי העתון: אינפורמטיבי — דתי, חלוצי
 מו"ל: בח"ד — ברית חלוצים דתיים
 עורכים: משה מושקוביץ'
 משתתפים: ליפא אהרון
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 356
 3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות

3. אונדזער צייטונג

- שפה: יידיש
 תרגום השם: עתוננו
 תדירות: יומן (?)
 עורך: משה בורנשטיין
 הערות: 1. עתון בכתב יד
 2. מכון לבון VI 23, תיק 121 ב'
 3. דפים בודדים
 4. במכון נמצא רק גיליון מס' 1
 5. מודגש: "עתון בלתי מפלגתי". בעמוד ראשון נכתב:
 "עתוננו מופיע כל יום בשמותה בבוקר"
 6. הופיע במחנה 66

4. בגירוש

- שפה: יידיש, הונגרית
 מו"ל: תנועת השומר הצעיר בקפריסין
 הערות: 1. עתון קיר מודפס במכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 284. באוסף גיליון 25
 ובו כותרות מצוירות בכתב יד; מוקדש ברובו לכינוס
 הנוער הדמוקרטי בפראג (קיץ 1947)

די'בהירוש' איז דיין צייטונג- צייטונג פון די מעפילים

כרזת-פירסום עצמית לעתון "בגירוש", האומרת: "בגירוש' הוא עתונך — עתון המעפילים"

מגורשים לקפריסין – מעפילי הספינה "שיבת ציון" שהגיעה מצפון אפריקה, יולי 1947

משתתפים: ב. צ'יקוביץ, קפט. הלפרין, י. ווירניק, צשיק, דב הווילנאי, ח. ניב
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 377
 3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות

10. במדבר

שפה: יידיש, עברית
 הופיע: 1948
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: העובד הציוני בגירוש קפריסין
 משתתפים: משה גלרזוהר, ד"ר מ. מנדלזון, זאב יגנדרוף, א. הופר, מ.דנק, הרב קלמן, סאלא זינגר
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 333
 3. במכון רק גיליון אחד מ-15 במרס 1948

11. במדבר

שפה: רומנית
 הופיע: 1948
 תדירות: ירחון
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: תנועת העובד הציוני

5. בגירוש

שפה: יידיש, רומנית
 מו"ל: תנועת השומר הצעיר בקפריסין
 הערות: 1. עתון קיר מודפס במכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 283
 3. באוסף גיליון 27. מוקדש להתיישבות בארץ ואקטואליה

6. בגירוש

שפה: יידיש, רומנית, הונגרית
 אופי העתון: חלוצי
 הערות: 1. עתון קיר: טורים בודדים לא סדירים; מכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 282
 3. מוקדש כרובו למרד גיטו ווארשה; בלי תאריך

7. בהעפלה

שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 תדירות: ירחון (?)
 מו"ל: קבוצת "נילי"
 הערות: 1. עתון בכתב יד, בכריכה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 252 ב'
 3. קבוצת "נילי" התארגנה במחנות הפליטים בגרמניה אחרי המלחמה, בנובמבר 1945
 4. העתון מכיל ברובו זיכרונות אישיים וסיפורים מחיי החברים ואיורים
 5. תדירות לא סדירה
 6. במכון לבון נמצאים 8 גיליונות

8. בטרם

שפה: יידיש, עברית
 הופיע: תמוז תש"ז
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: תנועת הנוער הציוני בגירוש קפריסין
 משתתפים: יצחק שוליאק, י. וולקוביטש
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 337
 3. במכון נמצא רק גיליון אחד, מס' 4, ובו גם ידיעות על תנועת העובד הציוני

9. ביולטין

שפה: יידיש, עברית
 הופיע: 1947
 אופי העתון: רוויזיוניסטי
 מו"ל: נציבות בית"ר בגולה קפריסין

3. במכון מצויים מספר גיליונות

14. בפרוזדור (פרוזדור)

- שפה: עברית, יידיש
 הופיע: תש"ז — תש"ח
 אופי העתון: דתי, חלוצי
 מו"ל: מרכז אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל בגירוש קפריסין
 משתתפים: הרב ז. הורוביץ, שמעון בניש, שלמה געלבארט, זאב שוורץ, משה מרק, אלתה פשעווארסקא-בירמאן, נ. גפני
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 368
 3. במכון נמצאים 5 גיליונות

15. בשער

- שפה: הונגרית, עברית
 הופיע: 1947-1948
 תדירות: ירחון, דו ירחון; לא סדיר
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: הסתדרות נוער צופי חלוצי נצח הבונים, הנהגה ראשית בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 318
 3. במכון לבון גיליון 1 כלי תאריך; גיליון 2 — מאי 1947, גיליון 12 — פברואר 1948

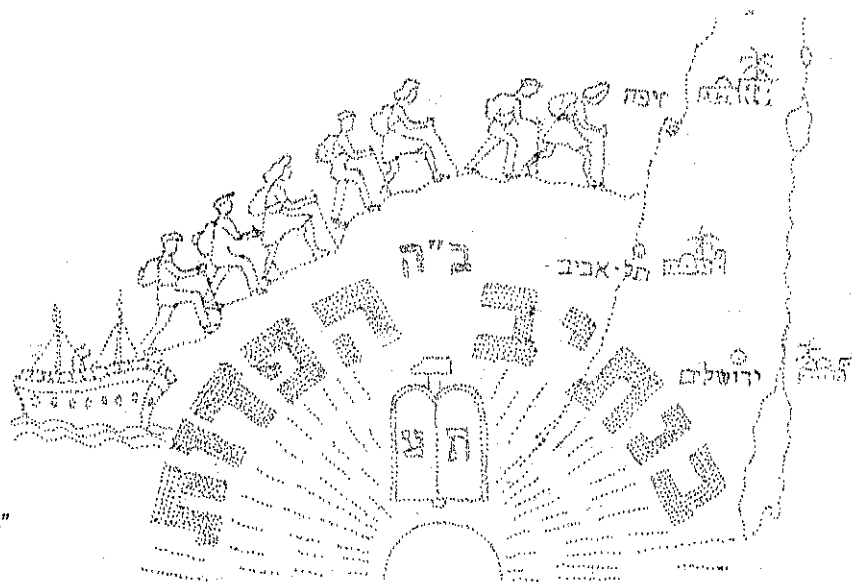
- עורכים: י. לוצין, ישראל זיידמן, ס. צולר
 משתתפים: סולו זינגר, יוחנן קאופמן, יהודה שערי, ד"ר ברוך זוסמר
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 223
 3. במכון נמצאים רק גיליונות 2 ו-3 מאפריל ומאי 1948

12. במעצר

- שפה: יידיש, עברית
 הופיע: תשרי-כסלו תש"ט
 מו"ל: מפא"י בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 234

13. בנתיב הפדות

- שפה: עברית, יידיש
 הופיע: תש"ז — תש"ח
 תדירות: ירחון, לעיתים לא סדיר
 אופי העתון: מסורתי, חלוצי
 מו"ל: תנועת הפועל מזרחי בגירוש קפריסין
 משתתפים: י. ענגעלסבערג, אליהו גרינבוים, ש.ד. גוטעמן, י. רוזנברג, בן ציון ברקוביץ, מ. יונגרייז, ט. קסלר, א.מ. רוזנבוים, א. הורנשטיין, ל. ביין, עקיבא ארטל
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 351

"בנתיב הפדות" — עתון הפועל המזרחי

16. גדר תיל

שפה: רומנית
אופי העתון: חלוצי

מו"ל: הסתדרות הנוער הציוני בקפריסין

הערות:

1. עתון קיר בכתב יד

2. מכון לבון VI 23, תיק 342

3. ליד המילים עתון קיר כתוב: עתון קיר של ארגון

הצופים. פלוגה: ירושלים

17. דרכנו

שפה: עברית, יידיש

הופיע: 1947

אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי

מו"ל: קיבוץ השומר הצעיר על שם יוסף קפלן בהעפלה

בגירוש קפריסין

משתתפים: חנק'ה ב., רנה, פסיה

הערות:

1. עתון קיר בכתב יד

2. מכון לבון VI 23, תיק 293.

3. במכון גיליון מ-19 באפריל 1947, מוקדש ליום

פרוץ המרד בגיטו וארשה (1943)

18. הד תיינו

שפה: יידיש, עברית

אופי העתון: חלוצי

הערות:

1. עתון קיר בכתב יד

2. מכון לבון VI 23, תיק 401

3. ללא תאריך

19. הדרכים המובילות ציונה

שפה: עברית

אופי העתון: חלוצי

הערות:

1. עתון קיר בכתב יד

2. מכון לבון VI 23, תיק 402

3. ללא תאריך

20. הלוחם — אינפארמאציע ביולעטיין

שפה: יידיש

תרגום השם: הלוחם — בוליטין אינפורמטיבי

הופיע: 1947

אופי העתון: חלוצי

מו"ל:

הסתדרות פרטיזנים, חיילים, תלוצים (פח"ח) —

מחלקת התרבות בגירוש קפריסין — דקליה (מחנות

החורף)

הערות:

1. עתון בשיכפול

2. מכון לבון VI 23, תיק 323

3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות — 1 ו-2

21. המאגד

שפה: עברית, יידיש

הופיע: 1947

אופי העתון: חלוצי, דתי

מו"ל: פועלי אגודת ישראל בקפריסין

הערות:

1. עתון בשיכפול

2. מכון לבון VI 23, תיק 367

3. במכון נמצא רק גיליון אחד — א'

22. המעפיל

שפה: יידיש

הופיע: 1947

הערות:

1. עתון בשיכפול

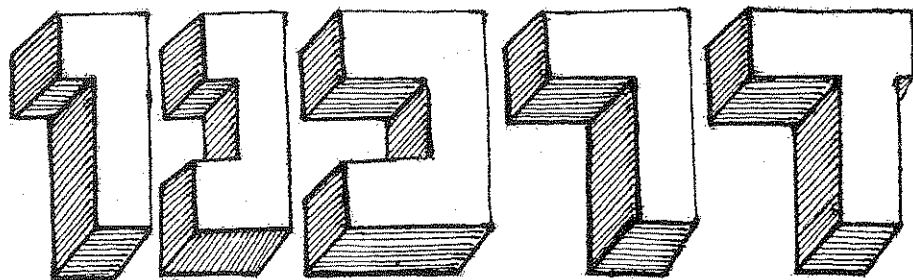
2. מכון לבון VI 23, תיק 395

3. במכון נמצא רק עמוד אחד של העתון, גיליון

7 מ-7 באפריל 1947, מכאן שהיו עוד לפחות 6

גיליונות. בכותרת תוספת: "במחנות הגירוש" וסיסמה:

"דרכנו" — מעתוני השומר הצעיר במחנות

4. במכון נמצא רק גיליון מס' 1 מ-22 באוגוסט 1947

27. חלוץ

שפה: הונגרית
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוץי
 מו"ל: קיבוצי עליה של הקיבוץ המאוחד בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עיתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 265
 3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות

28. ידיעות

שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוץי, אינפורמטיבי
 מו"ל: קיבוצי עלייה בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עתון במכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 263
 3. דפים בודדים
 4. במכון נמצא רק גיליון אחד, מס' 9 מ-26 ביוני 1947
 5. העתון מורכב בעיקר ממאמרים מתורגמים מ"דבר" ומעתונים נוספים

29. ידיעות המחנה

הופיע: 1948
 תדירות: יומון
 אופי העתון: אינפורמטיבי
 מו"ל: מזכירות מחנות החורף
 הערות: 1. עתון מודפס במכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיק 34
 3. במכון נמצאים גיליונות מ-1 בינואר עד 30 ביוני 1948
 4. אולי שימש גם כעתון קיר
 5. כל גיליון היה מחולק לחלק ראשון — "ידיעות המחנה" וחלק שני "ידיעות חרוץ"

30. לדרור

שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוץי, סוציאליסטי
 מו"ל: תנועת דרור הבונים במחנות המעפילים, המזכירות
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 262
 3. במכון נמצא רק גיליון אחד מ-3 במרס 1947

"בברכת העפלה קדשנו — את ואחות, נדע עליזים וזקופים לנשום אויר פסגות"

23. המקשר

שפה: עברית, יידיש
 הופיע: תש"ז
 אופי העתון: דתי, חלוץי
 מו"ל: תנועה "תורה ועבודה" בקפריסין
 מערכת: ז. הנדי, הרב שפיצר, הרב גולדפינגר. ועדת המערכת: אפרים דוידוביץ, שרה זלוור, י. פלזנברג, א.א. וינברגר, מ. גרוס
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 553
 3. במכון נמצאים רק שני גיליונות — א' וג'

24. העלון החינוכי

שפה: עברית
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוץי, סוציאליסטי
 מו"ל: הסתדרות השומר הצעיר בגירוש קפריסין, קן כפר הנוער
 משתתפים: שמואל, צירלי, נחום, סטשק, עדית, עדה, מאיר, מני
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 294, דפים לא מוכרזים
 3. במכון נמצאים רק 2 גיליונות, 2 ו-3

25. הקשת

שפה: הונגרית
 הופיע: אוקטובר 1947 — חשוון תש"ח
 אופי העתון: חלוץי
 מו"ל: תנועת הנוער הציוני — המזכירות הראשית בגירוש קפריסין
 מערכת: קבוצת "עבודה"
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 334
 3. במכון נמצא רק גיליון אחד

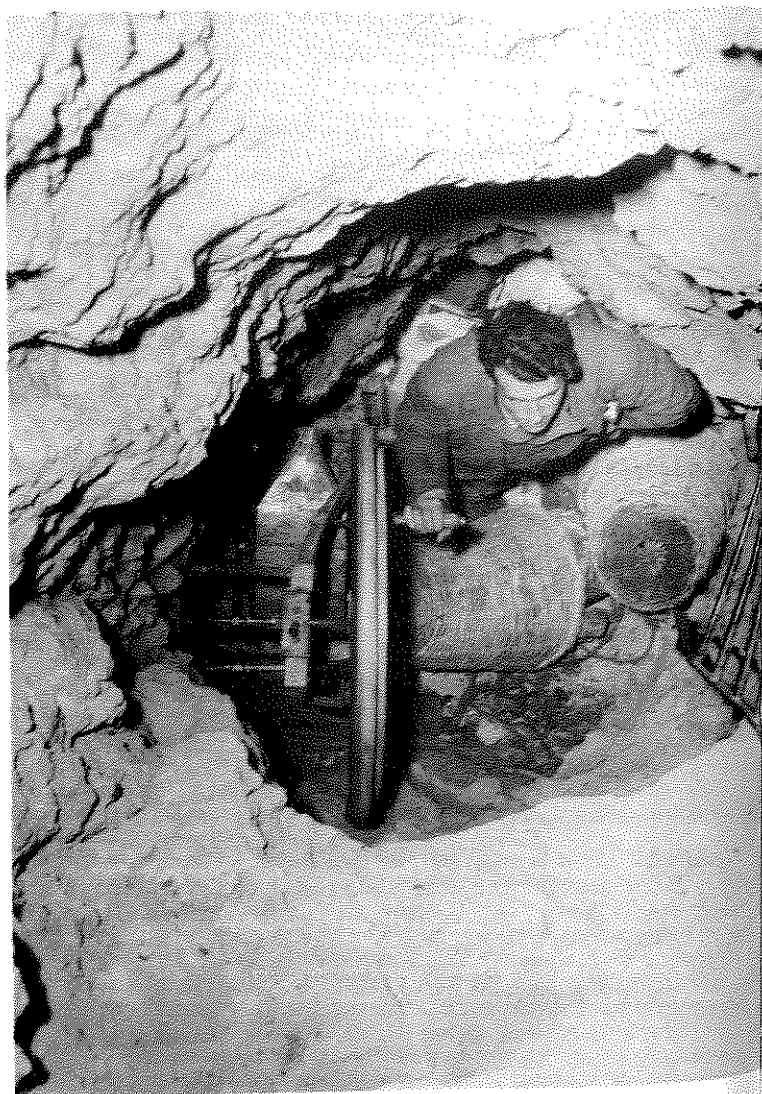
26. השבוע

שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 אופי העתון: חלוץי
 מו"ל: קיבוצי עלייה של הקיבוץ המאוחד בגירוש קפריסין, ועדת התרבות — מחנה 650
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 264
 3. דפים בודדים

31. לדרור

- שפה: יידיש
 הופיע: 1947 — 1948
 תדירות: ירחון, דו ירחון, לא סדיר
 אופי העתון: חלוצי, סוציאליסטי
 מו"ל: קיבוץ עלייה של הקיבוץ המאוחד בקפריסין
 משתתפים: יצחק גייסט, מ. ברנשטיין, משה שפרשטיין, בלה סבירסקה, פסח ש.
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 262
 3. במכון 2 גיליונות.

בדרך אל החופש — מנארה ממנה חמקו המעפילים מקפריסין

32. להסברה

- שפה: יידיש, רומנית, הונגרית
 הופיע: 1947
 משתתפים: יצחק רונקין
 הערות: 1. עתון קיר — במכונת כתיבה
 2. מכון לבון VI 23, תיקים 396, 397
 3. במכון גיליונות 2 ר-3

33. למולדת

- שפה: יידיש, עברית
 הופיע: תש"ז-תש"ח
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: נוחם — נוער חלוצי מאוחד בגירוש קפריסין
 משתתפים: מנחם ש., משה לזרוביץ, מוליה ג., אברהם גולדפרב, רבקה ויינברג
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 324
 3. במכון לבון נמצאים רק 3 גיליונות — תמוז, אב תש"ז, ראש השנה תש"ח

34. למטרה

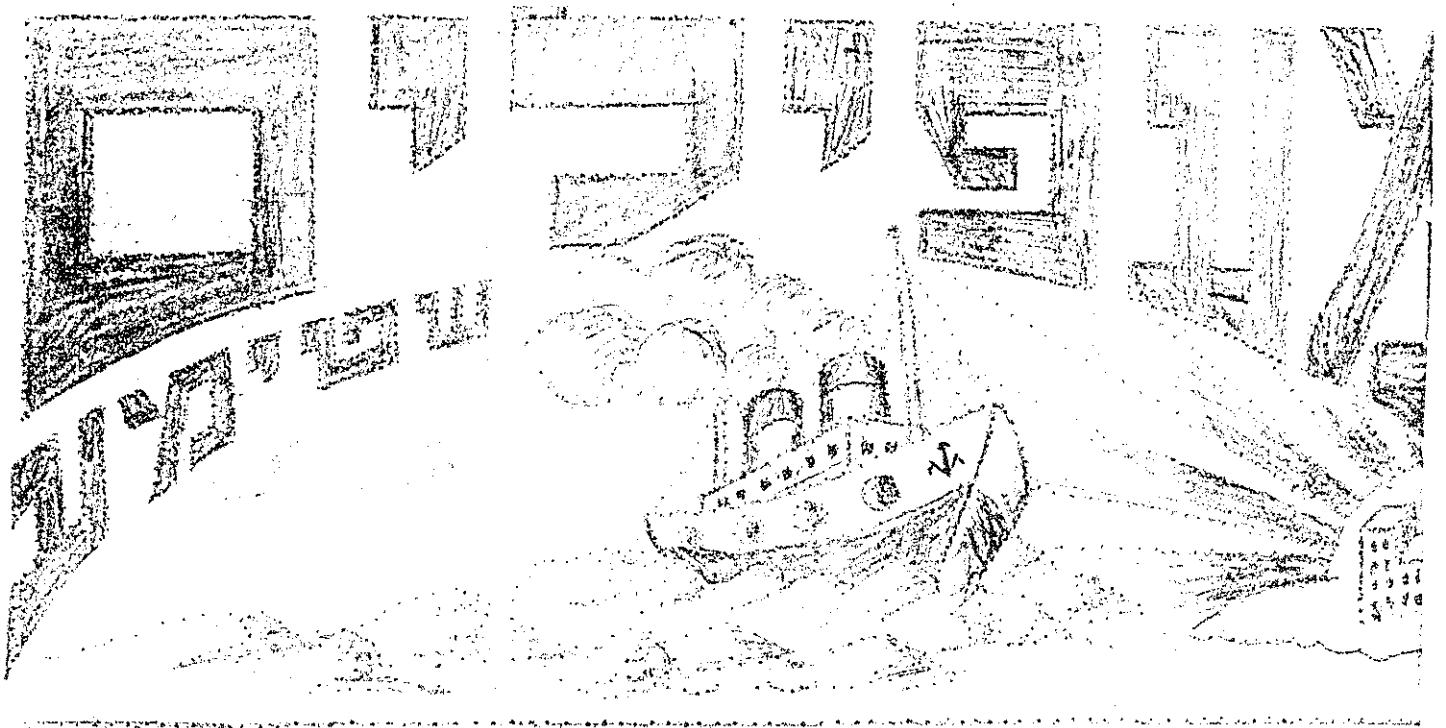
- שפה: יידיש, עברית
 הופיע: 1947
 אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי
 מו"ל: הסתדרות השומר הצעיר בגירוש קפריסין — קיבוץ "להגשמה"
 הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
 2. מכון לבון VI 23, תיק 291
 3. במכון נמצא גיליון בודד, מס' 15

35. למרות הכל

- שפה: יידיש
 הופיע: 1947
 אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי
 מו"ל: קיבוץ השומר הצעיר על שם "מסדה" [מצדה]
 משתתפים: אריה ק.
 הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
 2. מכון לבון VI 23, תיק 292
 3. במכון נמצא רק גיליון 2

36. לנגב

- שפה: בולגרית
 הופיע: 1948
 אופי העתון: מפלגתי, חלוצי

- 38. מעפילים שטימע**
- שפה: יידיש, עברית
 תרגום השם: קול המעפילים
 הופיע: 1947
 מרכז מחנה 66
 מערכת: משה בורנשטיין, אריה פלדמן, ד"ר שמעון דטנר, יעקב שורצפישר, נתן שטיינברג
 משתתפים: אשר טייטלמן, שמעון דטנר, אריה פלדמן
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 121
 3. במכון רק 2 גיליונות — 1 ר-2.
 4. עתון בלתי מפלגתי
 5. איורים בולטים במיוחד של דב זנדהויז
- 37. מנגד**
- שפה: עברית, יידיש
 הופיע: 1947-1948
 תדירות: ירחון
 אופי העתון: חלוצי
 מו"ל: תנועת הנוער הציוני בקפריסין
 עורך: נתן שטיינברג
 מערכת: יצחק שוליאק, אשר, הופר
 משתתפים: דטנר, יצחק שוליאק, דב בן דוד, זלמן ז., אבנר קלרר (שליח), אברהם קרפינוביץ, שמחה כהן, נאור, דוד שערי
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 335
 3. מאוגוסט 1947 עד מרס 1948 הופיעו 8 גיליונות
- 39. מפא"י ביולטין בקפריסין**
- שפה: יידיש
 הופיע: 1947-1948
 אופי העתון: מפלגתי, אירגוני
 מו"ל: מפלגת פועלי א"י בגירוש קפריסין
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 233.
 3. במכון נמצאים 5 גיליונות. רובם מוקדשים לבעיות
- 38. מפלגת פועלי א"י, הקיבוץ המאוחד, תנועה עברית חלוצית "בונה מגן"**
- משתתפים: פיקו פרימו, א. אלמליח, איזי לוי
 כתובת: קיבוץ "לנגב", מחנה 69, מפא"י, הקבוצה הכולגריית
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון VI 23, תיק 243
 3. במכון נמצאים 2 גיליונות

ארגוניות. ביניהן: מועצת המפלגה, "שבוע מפא"י",
דו"חות מהסניפים במחנות וכדומה

40. משמר — אינפארמאציע ביולעטין
משמר — פאליטישער איברזיכט

שפה: יידיש
תרגום השם: משמר — ביולטין אינפורמטיבי; משמר — סקירה פוליטית
הופיע: 1947
מו"ל: הסתדרות השומר הצעיר בגירוש קפריסין
הערות: 1. עתון בשיכפול
2. מכון לבון VI 23, תיק 295
3. במכון רק גיליונות ספורים
4. הבולטין מורכב בעיקר ממאמרים מעתונות העולם וארץ ישראל
5. ב"סקירה פוליטית" (במכון רק 2 גיליונות) סקירות ומאמרים גם מעתונות העולם, ביניהם משל ג'ון קמחי, זאב לקיר ואחרים

41. נוער חלוצי מאוחד (נוח"ם)

שפה: עברית, יידיש
הופיע: תש"ה
אופי העתון: חלוצי
מו"ל: קיבוצי נוחם בגירוש קפריסין, מחנה 67
משתתפים: דב, מוליה, אריה, פניה
הערות: 1. עתון בשיכפול
2. מכון לבון VI 23 תיק 325
3. הוצאת חד פעמית
4. הנושא העקרי — שנה בקפריסין

42. על הסף

שפה: עברית
הופיע: 1948-1949
תדירות: שבועון
מו"ל: התלמידים והבוגרים של הסמינריון למדריכים של הגוינט על שם פנחס רוטנברג בגירוש קפריסין
הערות: 1. עתון בשיכפול
2. מכון לבון VI 23 הספריה
3. הגיליון האחרון הופיע עם חיסול מחנות קפריסין, ב"1 31 בינואר 1949

43. על סף המולדת

שפה: יידיש, עברית
אופי העתון: רוויזיוניסטי

מו"ל: נציבות בית"ר בגולת קפריסין
הערות: 1. עתון בשיכפול
2. מכון לבון VI 23, תיק 377

44. עלון התנועה

שפה: יידיש
הופיע: 1947
אופי העתון: חלוצי
מו"ל: תנועת דרור הבונים במחנות המפעלים
הערות: 1. עתון בשיכפול
2. מכון לבון VI 23, תיק 262
3. במכון נמצא רק גיליון אחד מס' 6, מ"7 במרס 1947

45. עקרון

שפה: רומנית
הופיע: 1948
אופי העתון: חלוצי, מפלגתי
מו"ל: תנועת העובד הציוני
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
2. מכון לבון VI 23, תיק 341

46. פח"ח (פרטיזנים, חיילים, חלוצים) — עתון התנועה

שפה: יידיש, עברית
הופיע: 1948
אופי העתון: חלוצי, סוציאליסטי
מו"ל: הסתדרות פרטיזנים, חיילים, חלוצים בקפריסין

הסתדרות פרטיזנים

חיילים חלוצים

קשר יפ"ן

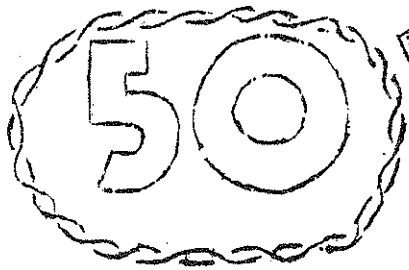
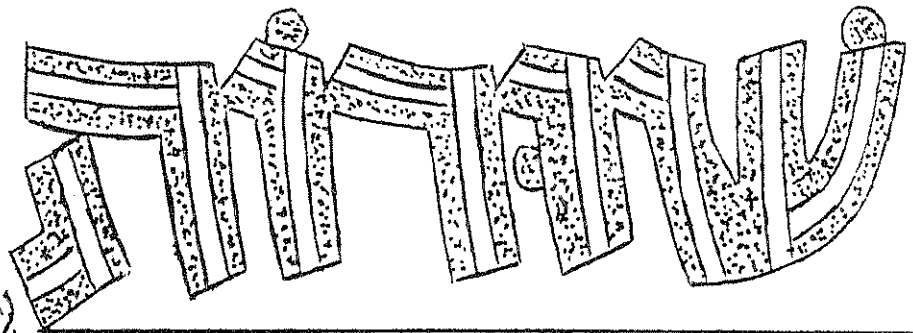
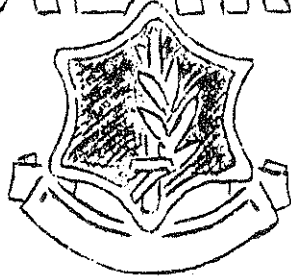
עתון התנועה

הלוגו של פח"ח

- הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון 23 VI, תיק 323
 3. במכון נמצאים גיליונות 2 ו-3. בגיליון 3 – החלטות מועצת התנועה על צירופה למפ"ם.
47. שורות
 שפה: עברית
 הופיע: 1948-1949
 תדירות: פעמיים בשבוע
- אופי העתון: חלוצי, צבאי
 מו"ל: מטה "שורות המגינים" (ה"הגנה")
 הערות: 1. עתון בשיכפול
 2. מכון לבון 23 VI, תיק 41 א'
 3. במכון גיליונות 50-1. הגליון האחרון מ-3 בפברואר 1949
4. בעתון בעיקר דיווחים מחזיתות המלחמה בארץ ישראל ומאמרים המכינים את המעפילים לעלייה ולהשתתפות בקרבות

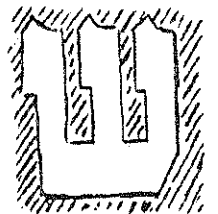
"שורות" – עתון "שורות המגינים" – נשא את סמל צה"ל. מס' 50 היה "גליון החסול"

גליון היוזבני-גליון ההסוול

קפריסין, יום ה', ד' שבט תש"ט, 3.2.1949

מפת יובל וחיסול לנו כאחד, השו"ר ת הגיעו ליובלן ובוזה נחסקת הופעתן, ומערכת השו"ר ת שפחה היא על עבודתה כי היא מסתיימת, שעתונה לא יופיע יותר. כרגיל, גליון היוזבני – גליון חשבון הנפש של מערכת הוא – סכום לעבר ותצפית לעתיד. לנו היום הזה אין סבלנות לדברים מעין אלה, ואין לנו גם כל צורך בכך. ואם על העבר יש סקום לדון – ולו גם בסעה אחרת, יותר מתאימה לרוחנו – הרי בחובנו נסתרות רבות, ורק אחת ידענו לבסח: לשו"ר ת לא יהיה חלק בו.

ב. ללא כותרת

48. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש, הונגרית
הערות: 1. עתון קיר מודפס במכונת כתיבה
2. מכון לבון VI 23, תיק 285

49. שם לא מזוהה

- שפה: רומנית, הונגרית, יידיש
מו"ל: השומר הצעיר (?)
הערות: 1. עתון קיר מודפס במכונת כתיבה
2. מכון לבון VI 23, תיקים 286/7
3. קטעים משני גיליונות

50. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש, הונגרית
אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי
מו"ל: השומר הצעיר (?)
הערות: 1. עתון קיר
2. מכון לבון VI 23, תיק 290
3. בתוכן: מאמר על מושבות "שומרים" בפולין וגרמניה

51. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש
הופיע: 1948 (?)
אופי העתון: סוציאליסטי
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
2. מכון לבון VI 23, תיק 403
3. במכון 2 גיליונות
4. גיליון אחד מוקדש לאיחוד המפלגות לאחדות עבודה פועלי ציון והשומר הצעיר בארץ ישראל ולשיחורור לנינגרד מהמצור. הגיליון השני מוקדש לסיום מלחמת העולם השנייה

52. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש
הופיע: 1948 (?)
אופי העתון: סוציאליסטי
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
2. מכון לבון VI 23, תיק 404
3. במאמר "מחיי המפלגה" מציינים את איחוד מפלגות פועלי ציון - צ.ס. ופועלי ציון שמאל בפולין

53. שם לא מזוהה

- שפה: עברית, יידיש
הופיע: תש"ח
אופי העתון: דתי, חלוצי
מו"ל: אגודת ישראל ופועלי אגודת ישראל
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד ומכונת כתיבה
2. מכון לבון VI 23, תיק 369

54. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש
אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי
מו"ל: קיבוץ בוויז'ניץ במחנה 55
הערות: 1. עתון קיר
2. מכון לבון VI 23, תיק 312

55. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש, רומנית, הונגרית
הופיע: 1947 (?)
אופי העתון: סוציאליסטי
הערות: 1. עתון קיר מודפס במכונת כתיבה (חלקו בכתב יד)
2. מכון לבון VI 23, תיק 281
3. מוקדש ל-1 במאי

56. שם לא מזוהה

- אופי העתון: חלוצי
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
2. מכון לבון VI 23, תיק 400
3. ללא תאריך

57. שם לא מזוהה

- שפה: יידיש
אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי
מו"ל: תנועת השומר הצעיר
הערות: 1. עתון קיר בכתב יד
2. מכון לבון VI 23, תיק 399
3. מוקדש למרד גטו וארשה - בעיקר למרדכי אנילביץ' וכן במלאות עשרים שנה לקיבוץ הארצי
4. ללא תאריך

58. שם לא מזוהה

- אופי העתון: חלוצי
הערות: 1. עתון קיר בשיכפול
2. מכון לבון VI 23, תיק 198
3. ללא תאריך

59. שם לא מזוהה

שפה: יידיש, הונגרית

אופי העתון: חלוצי, סוציאליסטי

מ"ל: השומר הצעיר (?)

הערות: 1. עתון קיר במכונת כתיבה

2. מכון לבון VI, 23, תיק 289

3. ללא תאריך

2. מכון לבון VI, 23, תיק 405

3. ללא תאריך

61. שם לא מזוהה

שפה: יידיש, הונגרית

הופיע: 1947 (?)

אופי העתון: סוציאליסטי, חלוצי

מ"ל: השומר הצעיר (?)

הערות: 1. עתון קיר במכונת כתיבה

2. מכון לבון VI, 23, תיק 288

3. רשימות מוקדשות למהפכת אוקטובר ופסטיבל מחול

בקיבוץ דליה

60. שם לא מזוהה

שפה: יידיש, פולנית

אופי העתון: חלוצי

הערות: 1. עתון קיר בשיכפול

ג. חוברות ופירסומים חד פעמיים

הגדה של פסח (תש"ח, עברית)

בער באראכאוו [בורוכוב] (יידיש, 1947)

געוויידמעט די פערייניגונג (מוקדש לאיחוד, 1948, יידיש) [לרגל

הקמת מפ"ם בארץ ישראל]

הגדה של פסח (עברית)

צוריק צום באדן (בחזרה לקרקע, 1947, יידיש)

דער אויפשטאנד אין ווארשעווער געטא (מרד גיטו ווארשה, 1948,

יידיש)

קבוצת מעפילים (1947, עברית, יידיש)

קבוצת עליה הופשית (עברית)

דפים להסברה (הונגרית, יידיש)

29 יאר באלפור דעקלאראציע (יום השנה ה-29 להצהרת בלפור,

1946, יידיש)

הכינוס השלישי של התנועה [הנוער הציוני] (יידיש, עברית)

שורשים (עברית, יידיש)

נוער חלוצי מאוחד (נוח"ם) (עברית, יידיש)

במהלך שנות קיומם של המחנות בקפריסין ראו בהם אור חוברות

ופירסומים לקראת חגים, אירועים מיוחדים, ימי זכרון ועוד. רובם

הופיעו פעם אחת בלבד ולעתים שולב בהם מידע אקטואלי. אף

שארין מדובר, כנראה, בעתונים, אנו מביאים את הרשימה:

מנהיג הדור, ראש בית"ר — זאב ז'בוטינסקי (עברית, רומנית)

ביאליסטוק (1948, יידיש)

לקט חומר לחנוכה (תש"ח, עברית, יידיש)

ילקוט ט"ו בשבט (יידיש, עברית)

מסכת לתשעה באב ושבת נחמו (עברית, יידיש)

כ"כ"א בתמוז (יידיש)

כ"כ"א בתמוז (יידיש, עברית)

חנוכה, יום ההסתדרות (1947, יידיש, עברית)

הגדה של פסח (תש"ח, עברית, יידיש)

מערך (עברית)